

**UCHWAŁA NR XII/357/2020
RADY MIEJSKIEJ W ELBLĄGU**

z dnia 25 czerwca 2020 r.

w sprawie przyjęcia "Programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg na lata 2020-2029"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 poz. 218) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg na lata 2020-2029", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Elbląg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

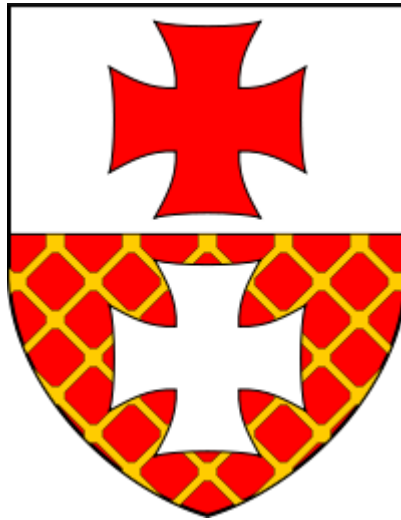
Przewodniczący Rady
Miejskiej w Elblągu

Antoni Czyżyk

Załącznik do Uchwały Nr XII/357/2020

Rady Miejskiej w Elblągu

z dnia 25 czerwca 2020 r.

**„Program profilaktyczny w zakresie promowania i
wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku
do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w
Gminie Miasto Elbląg na lata 2020-2029”**

Elbląg, 2020 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawy prawne opracowania Programu	4
III.	Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci	6
IV.	Przekonania dotyczące wychowania dzieci na podstawie danych z „Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych”	7
V.	Cele, działania, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące program	8
VI.	Zasady finansowania programu	10
VII.	Sposób realizacji programu, harmonogram działań, ocena skuteczności programu	10

I. WPROWADZENIE

„Program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg na lata 2020-2029” został opracowany w oparciu o art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. 2020r., poz. 218). *Program* został dostosowany do lokalnych potrzeb społecznych i zasobów Gminy Miasto Elbląg. Głównym założeniem programu są działania profilaktyczne, mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie.

Najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu człowieka jest środowisko rodzinne, w którym dziecko rozwija się fizycznie i psychicznie.

Rodzina jest miejscem, gdzie dziecko doświadcza swych pierwszych kontaktów z otoczeniem, a rodzice są wzorem, z którym dzieci się identyfikują. Wychowanie, tradycje i zwyczaje panujące w rodzinie mają duży wpływ na to, jakim człowiekiem stanie się dziecko. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki, wzajemnego zrozumienia i szacunku. Dziecko oczekuje od rodziców akceptacji, pomocy, poważnego traktowania i takiej atmosfery, która pozwoli rozwijać się mu bez zakłóceń.

Niniejszy program profilaktyczny ma na celu promowanie prawidłowo funkcjonującej rodziny, która jest zdolna zapewnić optymalne warunki rozwoju i wychowania dziecka. Sposób, w jaki rodzice traktują dzieci, ma głębokie i trwałe konsekwencje dla ich życia. Niezwykle istotna jest funkcja wychowawcza, gdyż wychowywać to znaczy zaspokajać podstawowe potrzeby, kształtować charakter, rozwijać fizycznie i psychicznie, a także wprowadzić w życie społeczne i kulturę.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

1. **Konwencja o Prawach Dziecka** przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 20 listopada 1989 r. zakłada, że *„(...) rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie, uznając, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia (...)”*.
2. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. zgodnie z art. 72 ust. 1 *„Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją”* oraz ust. 2 *„Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (...)”*.
3. **Ustawa o pomocy społecznej** z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2019r. poz. 1507 z późn. zm.) według art. 2 ust. 1 *„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”* oraz ust. 2 *„Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.”*
4. **Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.) w art. 3 ust. 1 wprowadza: *„Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (...), w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.”*

5. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**

(Dz. U. z 2020r., poz. 218), której przepis art. 6 ust. 3 pkt 2 stanowi, że do zadań samorządu powiatowego należy „*opracowanie i realizacja programów służących działaniom w szczególności opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie*”.

Treść i postanowienia zawarte w *Programie* są spójne z najważniejszymi krajowymi i lokalnymi dokumentami, podejmującymi problem przemocy w rodzinie, tj.:

- 1) „Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020”,
- 2) „Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2015-2020”,
- 3) „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Elblągu na lata 2009 - 2020”,
- 4) „Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020”.

Powyższe akty prawne wskazują, iż wszystkim dzieciom przysługuje pomoc oraz troska, ponadto zwracają uwagę na te dzieci, które są w szczególnie trudnej sytuacji, tj. mają trudne warunki materialne czy socjalne. To właśnie wobec nich i ich rodziców jednostki administracji samorządowej zobowiązane są podejmować szereg działań profilaktycznych i pomocowych, przyczyniających się do poprawy ich warunków życia oraz do prawidłowego rozwoju dzieci.

III. KONSEKWENCJE DOŚWIADCZANIA PRZEMOCY PRZEZ DZIECI

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości.

Przemoc psychiczna niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm). Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie.

Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy

wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

IV. PRZEKONANIA DOTYCZACE WYCHOWANIA DZIECI na podstawie danych z „Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych”

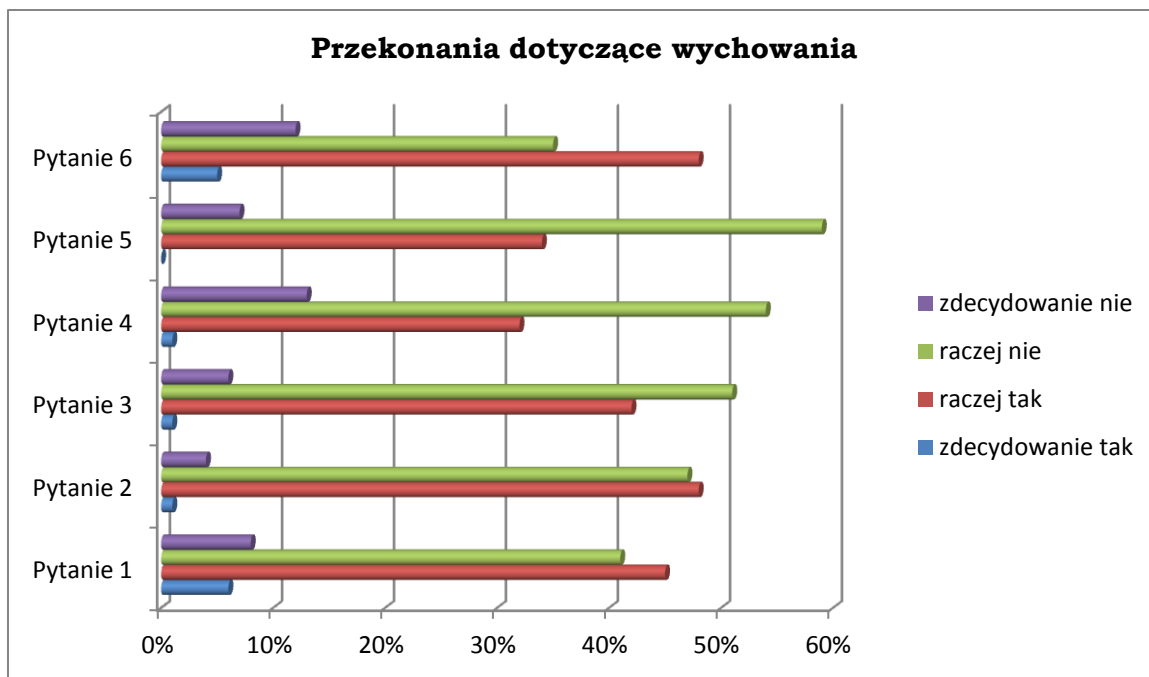
Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie.

Stwierdzenie: **„Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa”** w 47% spotkało się z brakiem akceptacji wśród respondentów.

Kolejne twierdzenie: **„Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek”** w pewnym stopniu odzwierciedla pozytywne podejście badanych do wychowania. **Łącznie 66% respondentów zdecydowanie lub raczej nie zgodziło się z tym, że rodzice powinni budzić w dziecku strach.**

Poglądy mieszkańców na temat delegalizacji kar fizycznych prezentują się następująco: **łącznie 57% badanych opowiada się za prawnym zakazem stosowania kar fizycznych.** Co więcej, aż **67% mieszkańców nie zgadza się z twierdzeniem, że kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.**

Postawy badanych mieszkańców wobec przemocy w kontekście wychowania opisują także kolejne dwa pytania: **Łącznie aż 66% respondentów utożsamia kary fizyczne z przemocą w rodzinie.** Co więcej, **53% z nich zgadza się ze stwierdzeniem, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.**

Legenda:

- 1- Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.
- 2- Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.
- 3- Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.
- 4- Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.
- 5- Łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie.
- 6- Bicie dziecka jest oznaką bezkarności rodziców.

V. CELE, DZIAŁANIA, WSKAŹNIKI, INSTYTUCJE I PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Cel główny

Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Cele szczegółowe

1. Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży doświadczającej i zagrożonej przemocą w rodzinie.

2. Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich.

Działania

1. Prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.
2. Prowadzenie zajęć terapeutycznych z dziećmi doświadczającymi przemocy lub będącymi świadkami przemocy.
3. Prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców i opiekunów dzieci, służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.
4. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego, pedagogicznego dla rodziców w zakresie prawidłowych metod i umiejętności wychowawczych).

Wskaźniki

- Liczba przeprowadzonych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych,
- Liczba przeprowadzonych warsztatów,
- Liczba osób, które skorzystały z terapii,
- Liczba przeprowadzonych szkół dla rodziców,
- Liczba osób uczestniczących w warsztatach, zajęciach psychoedukacyjnych i szkołach dla rodziców,
- Liczba osób, które skorzystały z usług w zakresie poradnictwa,
- Liczba udzielonych porad.

Instytucje i podmioty realizujące program

- Placówki oświatowe,
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze,
- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne w Elblągu,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny.

VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania, dlatego zakres realizacji działań programowych w poszczególnych latach uzależnia się od wielkości środków finansowych Gminy Miasta Elbląg na prawach powiatu, a także środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz dzieci i rodziny.

VII. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU, HARMONOGRAM, OCENA SKUTECZNOŚCI PROGRAMU

Sposób realizacji programu

„Program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Gminie Miasto Elbląg na lata 2020-2029” będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu cele realizowane będą w formie pracy ciągłej przez okres dziesięciu lat.

Harmonogram działań

Wdrożenie i realizacja *Programu* odbywać się będzie zgodnie z ustalonym harmonogramem, który będzie uwzględniał:

- działania,
- terminy realizacji projektowanych działań,
- realizatorów poszczególnych zadań,
- sposób realizacji działań z uwzględnieniem wskaźników

Harmonogram do Programu

Nr zadania w obszarze	Działania	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
Cel główny: Zapewnienie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą w rodzinie, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.				
Cel szczegółowy 1: Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży doświadczającej przemocy.				
1.1.	Prowadzenie zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.	Cały rok	- Placówki oświatowe, - Organizacje Pozarządowe.	- Liczba przeprowadzonych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, - Liczba dzieci uczestniczących w warsztatach.
1. 2.	Prowadzenie zajęć z dziećmi w specjalistycznych placówkach, w tym w placówkach wsparcia dziennego.	Cały rok	- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, - Organizacje Pozarządowe. - Specjalistyczny Ośrodek wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	- Liczba przeprowadzonych warsztatów, - Liczba osób uczestniczących w warsztatach, - Liczba osób, które skorzystały z terapii, - Liczba oddziaływań psychoedukacyjnych i terapeutycznych wobec dzieci, - Liczba dzieci objętych pomocą specjalistyczną.
Cel szczegółowy 2: Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych.				
2.1.	Prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów dzieci, służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.	Cały rok	- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, - Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne w Elblągu, - Organizacje Pozarządowe. - Specjalistyczny Ośrodek wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	- Liczba przeprowadzonych warsztatów i zajęć psychoedukacyjnych, - Liczba przeprowadzonych szkół dla rodziców, - Liczba osób uczestniczących w warsztatach, zajęciach psychoedukacyjnych i szkołach dla rodziców.
2.2.	Prowadzenie	Cały rok	- Placówki	- Liczba osób, które

	poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego, pedagogicznego dla rodziców w zakresie prawidłowych metod i umiejętności wychowawczych).		Opiekuńczo-Wychowawcze, - Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne w Elblągu, - Organizacje Pozarządowe. - Specjalistyczny Ośrodek wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	skorzystały z usług w zakresie poradnictwa, - Liczba udzielonych porad.
--	---	--	---	--

Ocena skuteczności programu

Realizacja programu podlega ocenie dokonywanej przez Prezydenta Miasta Elbląga za pośrednictwem Departamentu Zdrowia i Spraw Społecznych, na podstawie sprawozdania zbiorczego z realizacji zadań. Analizie i ocenie podlega sposób realizacji zadań i ich skuteczność.

Realizatorzy programu jeden raz w roku (do dnia 31 marca) sporządzają sprawozdania roczne z realizacji zadań, które w sprawozdaniu zbiorczym będą przedstawione Prezydentowi Miasta Elbląga i będą stanowiły podstawę do oceny przebiegu realizacji programu.